

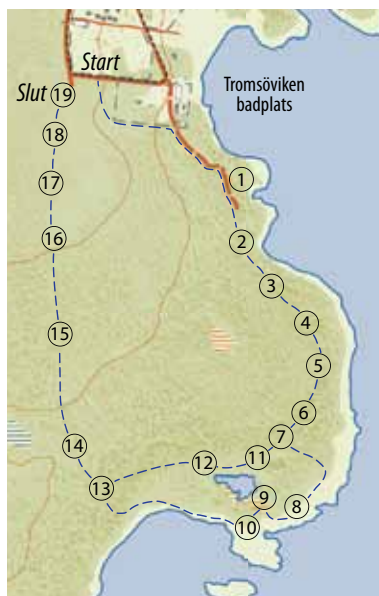
Seskarö stiger ur havet

Naturstig med information

Text och foto: Thomas Öberg / Natur i Norr

Naturstig med information på Seskarös sydöstra hörn

En tre kilometer lång vandring tar dig genom skog, längs en havsstrand och förbi en liten tjärn. Det är en varierande vandring som tar 1-2 timmar. Du kan gå den raskt eller stanna upp, upptäcka växter, djur och fåglar och kanske ta en fika på en sten vid havet.

Stigmarkering och nummerstolpar

Stigen är markerad med röda ringar runt träden, utom längs den sträcka som följer havsstranden. Där går du fritt och söker din egen väg. På nitton platser längs stigen finns information samlad. Sexton av dessa platser har en stolpe med nummer, tre är mer en sträcka än en punkt och saknar därför stolpe. Nummerskyltarna har orange färg, precis som havtornets bär!

Information

Till var och en av de 19 platserna finns information i detta häfte. Häftet finns att hämta som pdf på www.haparanda.se/naturstig eller www.seskaro.net. Det finns även i tryckt form vid Ö-PärLAN Seskarö, Seskarö Havsbad & Camping och Folkets hus: Seskarö Hembygdsförening.

Trevlig tur!

1. Stiger ur havet

Gör en avstickare ut på udden! Där anar man hur land stiger ur havet. 9 mm per år har Seskarö rest sig ur havet under senare århundraden. Den här udden har klappersten, hårt spolad av vågorna. Efterhand vandrar växter in på stranden. Ytterst växer låga buskar av **havtorn** med silvergröna bladundersidor, **pors** med doftande blad och **vide** som harar och älgar älskar att äta. På lite högre mark har **gråal** hunnit slå rot och ännu längre in **björk**, **gran** och **tall**.

Nära vattnet växer två gräs, **madrör** med smal vippa och den lite större **gultåtel** med lite spretigare vippa i toppen. Gultåtel är endemisk (mycket lokalt begränsad) för Bottenviken och heter därför *Deschampsia bottnica* på latin. Den står ofta i små tuvor med fotbad i vattenlinjen. Gultåtel är högvilt för långväga botaniker.

Havtorn är en stickig buske med vassa tornar. Han- och honblommor finns på olika buskar. Honbuskarna kan bära orange-färgade bär på hösten. De är mycket C-vitaminrika och läckra i sylt, saft och likör. Bäst plockar man dem vid första frosten, när de är hårdfrusna och inte spricker sönder. På strandängen i viken söder om udden växer **strandviva**. Läs mer på plats 8 om den vackra, rosa blomman som står i flor vid midsommartid. Gå nu tillbaka och fortsatt längs den markerade stigen.

Gultåtel, en endemisk art för Bottenviken.

Havtorn har C-vitaminrika bär.

2. Högt eller lågt?

Granens grenar kan rota sig till nya granplantor.

Här följer stigen en strandvall, ett par meter över havsytan. Här gick vattenlinjen för ett par hundra år sedan. Stigen går fram genom en vacker blandskog med gran, tall och björk. Enarna här inne i skogen ser döende ut. Enar kräver ljus, och de kom säkert hit innan de skuggande träden växte upp.

Lägg märke till att granen här förökar sig inte bara med kottar, utan också genom att lägga sina nedersta grenar mot marken. Där kan de rota sig och skjuta upp nya granar. Sådan vegetativ förökning är vanlig vid kusten och nära fjällen. Tallarna är hårt betade av älg på vintern och kan ha svårt att klara sig.

Gå gärna ner mot stranden och leta efter driftvallar från högvatten. Över en längre tid varierar vattenståndet i Bottenviken med upp till 3 meter beroende på vinden. Hård blåst från söder och lågtryck pressar upp vattenståndet och blåst från norr och högtryck får vattnet att sjunka. Tio meter från vattnet kan du se högvattenlinjen som en driftvall av grenar och skräp som vågorna fört dit. Hur är vattenståndet just nu tror du?

3. Skogens fåglar

En vandring längs stigen i april-juni bjuder på mycket fågelsång. Här är några arter du kan höra:

Stannfåglarna börjar sjunga redan i april:

Talgoxen filar, *titut-titut-titut-titut*.

Svartmesen visslar enformigt som en talgoxe, men högre och snabbare.

Talltitans vanligaste läte är ett kraftigt *tji-tää-tää-tää*.

Med flyttfåglarna kommer nya röster i maj-juni:

Rödhaken har en silvrig, pladdrande, men mycket vacker sång.

Bofinkens sång är stark och käck, en rapp, fallande ramsa som avslutas med en knorr: *"si-si-si-si-ja-ja-ja ä bolschevik"*.

Lövsångaren sjunger lite liknande, men tunnare, mer tvekan och utan knorr på slutet.

Taltrasten sjunger kraftfullt, den tar en strof, upprepar några gånger, tar en ny strof och upprepar den.

Rödvingetrasten har oftast en fallande räcka toner som avslutas med ett björktrastkraxande.

Rödhaken sjunger i granskogen.

4. Rosig udde

Gör en avstickare ner till stranden. Ännu en vindpinad klapperstensudde! Här syns det hur vågor, men även ishyvling på våren, kastar upp både block, grus och sand på stranden. Lägga märke till hur havsisen hyvlat bort buskar så bara små stubbar är kvar.

Här finns många växter, bland andra tre rosor – hallon, åkerbär och rönn. Smaka gärna på solmogna **hallon** på sensommaren! Redan i juli finns också släktingen **åkerbär** att njuta av. Åkerbär är det mest aromatiska bär vi har, laddat med doft och smak. Vissa plantor är hanplantor, andra honplantor. Bara på honorna kan det bli bär. Men alla blommar de lika vackert rosa i maj. **Rönnen** är också en ros med vackra blomflockar i juni och röda bär på hösten. Visst, man kan göra rönnbärsdricka eller gelé av de sura bären. Men viktigast är de nog för senhöstens omkringdrivande björktrastar och sidensvansar, som fort länsar träden. Även älgen älskar rönn men går mer hårdhänt åt träden. Som du ser finns knappast någon rönn som inte är hårt betad av djuren. Också videbuskarna är hårt snaggade av älg. De är en korsning av grönvide och svartvide. Här finns andra vackra strandväxter: sensommarens gulblommande **renfana** och blåa ax av **strandveronika**.

I öster syns vindkraftverken i Finland, över två mil bort. Från vänster syns öarna Seskarklubbarna, Torne Furö, Hamnskär, Skomakaren, Enskär, Haru och Seskar Furö. Ute i vattnet brukar fiskarna sätta laxfällor, som syns på långt håll. Fortsätt nu stigen fram till nästa stopp.

Åkerbär, blomma och bär.

Strandveronika

5. Grå eller klibbig?

Nere vid stranden står en gammal **klibbal**. Det vill säga 2013 står den, vad som händer sedan återstår att se. Hackspetthålen visar att den innehåller massor av insekter som är hackspettmat. Nära stranden står en ung klibbal på tillväxt. Som vi såg på första stoppet är **gråalen** det träd som kantar många av Bottenvikens stränder. Den är vanlig i norr och har vandrat in från norr. Men här står faktiskt även en klibbal! Den har blanka, inte gråa blad som gråalen. Och den har trubbiga, inte spetsiga blad som gråalen. Klibbalen är vanligast i Sydsverige och har vandrat in från söder i vårt land.

Alla alar har en specialitet, som de faktiskt delar med både pors och havtorn. De har röda knölar på rötterna, där bakterier lever. Bakterierna kan något som träd och buskar inte kan själva, nämligen att omvandla kväve i luften till sånt kväve som är användbart för växten. Så alar har fri tillgång till näringsämnet kväve och kan växa även på mager mark. De kan till och med slösa med kvävet genom att på hösten fälla gröna blad, fulla med näring. Aspar, rönnar och björkar här bredvid pumpar tillbaka bladnäringen till stam och rot på hösten för att spara. Det ser vi som trädens höstfärger. Men alarnas blad hänger kvar, gröna och så småningom bruna, på trädens grenar.

Klibbal med honblommor

Gråal med kottar

6. Skogsblommor och en pytteliten svamp

Här går stigen fram i en vacker, mossig granskog. I botten finns en matta av väggmossa, husmossa och kvastmossa. Om dem kan du läsa mer vid ett annat stopp.

Linnea skjuter sina långa revor upp på stenar och stubbar för att få plats att blomma med rosa, väldoftande blommor. **Ekorrbär** blommar med ett ax av oansenliga, vita blommor på försommaren. I september har blommorna blivit eleganta röda små bär. Men man ska inte äta dem. Här blommar också **skogs-** och **ängskovall** med gula blommor. **Revlummer** växer i revor och bildar sina ax i toppen. Från axen kommer sporer som sprider växten. Revlummer är alltså en så kallad kärllkryptogam. Den har rot och stam för näringen precis som vanliga blommor, men däremot sporer istället för frön. De gula sporer samlades förr som nikt – ett mjöl som lades i pillerburkar för att pillren inte skulle klibba ihop. Nikt användes också som teater-effekt när man ville skapa åskväder eller explosioner. Om det kastades upp i luften och antändes brann det blixtnabbt med stark låga. Många kan också berätta om hur de lekte med detta som små.

På sensommar och höst är marken full av små, bleka svampar, **barrbroskskivlingar**. De växer gärna under granarna. Plocka gärna upp en sån svamp och försökt försiktigt pilla bort jorden tills du ser vad svampen sitter fast i. Just det, ett enda granbarr är det svampen sitter och äter på!

Barrbroskskivlingarna i mossmattan ...

... växer ut från varsitt granbarr.

Linnean blommor och doftar på försommaren.

7. Vägval

Här väljer du väg – fortsätter stigen eller följer stranden ett stycke.

Alternativ 1:

Gå rakt fram längs den markerade stigen genom en gammal granskog.

Alternativ 2:

Eller gå ner till havet och följ stranden utan stig 400 meter till en båtplats med båthus. Där kommer en större stig ner som tar dig upp till den markerade vandringsleden. På strandvandringen finns ingen stig, utan du väljer din egen väg. Här finns tre informationsställen 8-10, men utan stolpar.

Stenar från fjärran (om du följer stranden)

Seskarö består av morän, som har svallats av havet när ön steg upp ur vattnet. I början av strandvandringen är det klapperstensstrand med vackra stenblock. De vackra, svarta blocken är **gabbro**, Norrbottens landskapssten. Den har inlandsisen ryckt bort ur berggrunden i närområdet norr om Seskarö. Längs stranden finns också block av **dolomitkalksten**. Den ljusa dolomiten är skulpterad genom vittring i vackra formationer. Dolomiten har transporterats av inlandsisen från Storöområdet i väster.

Längre fram blir stranden våtare, och kan vara lite besvärlig vid högvatten. Man kan då behöva gå lite högre upp i strandskogen.

Gabbro, Norrbottens landskapssten.

8. Strandängen

Längs stranden, ingen stolpe

Här gungar bränningar in mot stranden när det blåser. Lägga märke till hur havsisen vid hård storm och högvatten pressats upp på land och hyvlat av barken på björkar och alar. När du följer stranden blir den mer och mer skyddad av små grund utanför. Klapperstensstranden övergår till en frodig strandäng. I den fina jorden trivs många strandväxter och ängsväxter.

Kabbeleka den första vårbloomman, med gula blommor.

Kärrviol, blommor blått redan i maj.

Slätterblomma med en vit blomma i toppen.

Höskallra med gula lejongapsblommor.

Strandveronika, högrest med ett blått ax i toppen.

Ängsruta, där färggranna ståndare och pistiller lockar insekter.

Östersjötåg och **salttåg**, två stråväxter som trivs med bräckt vatten.

Östersjötåg har vippan en bit ner på strået och salttåg i toppen.

Åkerbär, vackra rosa blommor som ger läckra röda bär.

Hönsbär, som på hösten har vackra röda bär och vinröda blad.

Havtorn, stickiga buskar som saftiga, orangefärgade bär.

Pors, liten buske med väldoftande blad. Gnugga och lukta!

Grönlandsgåsört, en gul, arktisk blomma.

Den mest exklusiva växten här är **strandviva**. Den blommor vackert rosa vid midsommartid, för att sen vara rätt svår att upptäcka. Strandvivan är en riktigt arktisk art som förekommer kring Norra Ishavet och allra högs upp i Bottenviken, särskilt i Haparanda skärgård.

Grönlandsgåsört och strandviva, båda arktiska växter, trivs vid Bottenviken.

9. Viken blev en tjärn

Längs stranden, ingen stolpe

Andmat flyter på vattenytan.

Bläsanden äter den gärna.

När du följt stranden ligger den snart i lä av några uppstickande grund utanför. Tittar du mot skogen finns en tjärn innanför gråalbården. För hundra år sedan var tjärnen en havsvik. Än idag flödar bräckt vatten in i tjärnen vid högvatten och sydlig vind. Sådana miljöer är vanliga längs Bottenvikens kust. Har du stövlar kan du gärna traska in mot tjärnen för att upptäcka både växter och fåglar.

Ute på vattenytan flyter små blad av **andmat**. Tjärnen kantas av starr, särskilt **flaskstarr**. Här finns ett litet bestånd av **blomvass** med vackert rosa blommor i toppen. Den är ovanlig i Norrbotten med vanligare söderut. Här finns också **blåsäv**, en hög stråväxt med vippa nästan i toppen. Här och var växer **sprängört**, en flockblomstrig växt, liknande hundkex. Den är så giftig att kor dör när de betar av den. Det har gett växten det dramatiska namnet. Carl von Linné beskriver från sin resa genom Haparanda hur massor av kor dog efter att ha ätit sprängört.

Till tjärnen söker sig änder - bläsand, gräsand och kricka för att äta. Sävparven sitter och sjunger i någon videbuske. På vattenytans ytpänning springer skraddare, små insekter med långa ben.

10. Havsstrandens fåglar

Längs stranden, ingen stolpe

Längs havsstranden ser du särskilt på vår och försommar många av Bottenvikens fåglar. Här är några du kan se eller höra:

Rödbenan, en vadare med röd näbb och röda ben flöjtar längs stränderna.

Gluttsnäppan spelar ofta längs stränderna. *Klyvi, klyvi, klyvi. Tju tju tju.*

Enkelbeckasinen, också en vadare, bräker från luften. Det gör den faktisk med stjärten, stjärt pennorna vibrerar när den kastar sig rakt ner.

Fiskmåsar (med grå vingar) och den större **havstruten** (med svarta vingar) patrullerar längs stranden.

Skrattmåsar och små näpna **dvärgmåsar** flyger längs stranden för att fånga sländor i luften.

Silvertärnor dyker elegant efter fisk. De övervintrar kring Antarktis!

Grågäss betar på strandängarna. De kacklar högljutt.

Sångsvanar betar ofta ute på grunt vatten. De tippar med rumporna i vädret.

Småskrakar, **storskrakar** och **viggas** dyker på grunt vatten.

Följ sedan stranden till en båtplats med båthus i höjd med stugan på ön. Där viker naturstigen av mot höger in på en körväg och går snart ihop med den kortare, markerade stigen som inte gick ner till havet. Fortsätt den rakt fram.

Grågås med unge.

Rödbenan flöjtar högljutt.

11. Sumpskog

Längs stigen genom skogen, om du inte följer havsstranden.

Längs stigen i skogen (om du väljer att inte följa stranden) vandrar du genom en sumpig granskog. Här skymtar du ett kärr på vänster sida. Gå gärna ner och titta, men kanske behöver du stövlar. Du passerar en skog av gråal med många döda eller döende träd. Sådana lövskogar är mycket viktiga för vedlevande insekter och därmed också hackspettar som hackar fram larver ur veden. Här växer stora bestånd av den ståtliga ormbunken **skogsbräken**. Ute i kärret växer **norrlandsstarr**, **kråklöver** och **svalting**. Sådana kärr, insprängda i skogen, är fina matplatser för älg som gärna betar starr. Den täta skogen ger bra skydd.

Rödhaken sjunger i skogen tillsammans med **rödvingetrast** och **taltrast**. Kanske hör du **gransångaren** - *sill, salt, salta salta sill, salt*. På sommarkvällarna drar **morkullan** fram över trädtopparna med sitt *oårr, oårr, oårr – psstt*. Kanske hör du också **järpens** nålvassa vissling där den sitter väl gömd i en gran. En sumpskog som denna är kanske inte vad människor främst söker sig till. Men för växter och djur är den en väldigt rik miljö. Det är värdefullt när sådana skogar sparas i skogsbruket och inte dikas sönder.

Järpen är väl kamouflerad, den trivs i sumpskog.

12. Skogens gullfibermattor

Väggmossa bildar en matta i granskogen.

Lägg märke till mossmattan under granarna. Det är främst **väggmossa** och **husmossa**, de vanligaste mossorna i svenska skogar. Förr användes de som isolering mellan stockvarven i timmerhus. Gamla tiders gullfiber alltså. Då förstår man mossornas namn. De tätar, men rötar inte. Väggmossa ser ut som ett träd med grenar jämt spridda längs den röda stjälken. Husmossa har grenar i våningar, en våning för varje år. Den kallas därför ibland också för våningsmossa. Här finns också **kvastmossa** med skott som en grön kvast. Mitt i allt finns också en stor kudde av en ljusgrön vitmossa. **Vitmossa** suger upp vatten och lämpar sig inte att ha mellan stockarna i hus. Stigen går nu fram genom skog med en matta av just väggmossa och husmossa. Efter några hundra meter viker den av åt höger in på en stig som kommer upp från havet.

13. Enen, en vass en

Här växer enbuskar på en matta av hus- och väggmossa. Enen är vårt enda barrträd utan kottar. Istället har enen bär, gröna första året och blåa under andra året. Både älg och hare gillar att beta av de vassa kvistarna. På våren brukar man se hur det ligger fullt med avbitna kvistar under buskarna. Skogsharen har varit framme. Det syns på de snett avklippta skotten.

Människan har alltid haft stor nytta av enen. Med enris har man rökt fisk och kött. Virket har använts till slöjdföremål, till exempel väldoftande smörknivar. Enens sega kvistar har också använts till vidjor, bland annat för att binda gårdsgårdar. Och bären är en läcker krydda till viltkött.

Enens gröna bär är ett år gamla, de blåa är två år.

14. Tallen

Hackspettsmedja där större hackspetten har plockat frön ur en tallkotte.

Större hackspetten hackar gärna sitt bohål i en tall. Här med farstutak av en tallticka.

Här går stigen genom en tallskog. Tallar kan bli över 700 år gamla. Men här på Seskarö har det avverkats med jämna mellanrum, så tallarna hinner inte bli så gamla. Tallen är vårt viktigaste virkesträd. Men många djur nyttjar också tallar. Älg och tjäder betar tallbarr under vintern. Runt dig ser du hur älgen både betat och knäckt toppen på unga tallar. På marken ligger högar av älgspillning, stora bruna "chokladpraliner".

Tallar har mjuk ved, så hackspettar hackar gärna upp bohål i dem. Större hackspett gillar tallfrön och hackar gärna ut fröna ur kottar. Stigen går förbi hackspettsmedjor, träd där hackspetten återkommer för att fästa kottar som den bearbetar. Under sådana träd kan det ligga stora högar av kottar, som hackspettar tömt på tallfrön.

Tallar växer både på mycket torra hedar och på våta myrar. På lagom fuktiga marker konkurrerar ofta granen ut tallen. Precis som blåbär tränger ut lingon till riktigt torra eller våta marker.

15. Vårtbjörk eller glasbjörk

Längs stranden du följt har det funnits en hel del björk. Även här i tallskogen står enstaka björkar. Vi har två trädformiga björkarter vid kusten, vårtbjörk och glasbjörk.

Vårtbjörken har trekantiga, djupt sågtandade blad medan **glasbjörken** har mer droppformiga, fintandade blad. Vårtbjörken har vårtiga skott medan glasbjörken har finludna skott utan vårtor. Vilken björk tycker du att det är som växer här på tallmarken?

Orren sitter gärna i björkar på vintern och äter björkhängen. Det är hanhängena som är stora och styva på vintern. Honhängena är ännu dolda inne i knoppar och kommer fram först vid lövsprickningen. Det är honhängena som efter befruktning ska bli till hängena med björkfrön, som gråsiskorna gärna kalasar på nästa vinter.

Glasbjörk med ludna skott.

Vårtbjörk med vårtiga skott.

16. Renar och renlav

Här på torr tallhed trivs **renlavar**. Det finns flera arter men de är alla ljusst grå eller grågröna. Många kallar renlavar för renmossa eller vitmossa. Men mossor är något helt annat. Lavar ska de heta. För renarna är renlavar den viktigaste vintermaten. Ser du hur renlavarna här är hårt betade och att det här och var ligger högar av renspillning, små "lakritskarameller". Här växer också både **lingon** och **mjölon**. Mjölon liknar lingon, men har röda smaklösa bär. Tur nog är de inte giftiga.

Här i skogen betar hundratals tamrenar på vintern. Alla renarna i Sverige ägs av någon sameby. Renar kan lukta sig genom snötäcket till lavar som de vill åt. Stora, kraftiga rentjurar (sarvar) är duktigast på att med klövarna gräva sig ner genom snön till lavarna. Men på vintern har sarvarna tappat sina horn. Renkorna (vajorna) bär horn hela vintern. Därför är de högst i rang och kan enkelt köra iväg en sarv från hans just framskottade middagsgrop. Det är bra för vajan att kunna göra så, eftersom hon ofta har en årskalv med sig och en ofödd renkalv i magen. Hon behöver tillgång till mycket mat.

Flera arter av renlav finns på heden.

Mjölon växer på torr mark.

17. Vinterlav

Titta på stenarna. Där växer **vinterlav**, en praktfull lav som nästan täcker stenarna. Den växer från mitten ut som koncentrisk stora ringar. Inifrån dör den, men snart kommer en ny lavring och växer ut efter den första. Förr, under rysskräckens tider, kallades laven för Ryska Riket, eftersom den ständigt expanderade men frättes sönder inifrån!

Det är skickligt att kunna växa på en torr sten! Hemligheten är att en lav är en dubbelnatur – en alg som lever inne i en svamp. Svampen är lavens kropp. Den kan suga upp vatten och ge en fin livsmiljö för algen. Algen kan till skillnad från svampen ha fotosyntes – den kan tillverka socker av solljus, vatten och koldioxid. Algen betalar svampen för husrummet med socker!

Vinterlav, förr kallad Ryska Riket.

18. Skogens bär

Nordkråkbär

Här hittar du åtminstone tre av skogens bär – blåbär, lingon och kråkbär. Alla hör de till familjen ljungväxter. **Blåbär** är den som lättast tar för sig av bra mark. **Lingon** trängs då ut till våtare eller torrare områden. Här i skogen finns också **kråkbär**. I Sverige finns två arter av kråkbär: sydkråkbär i södra hälften av landet och nordkråkbär i norra delen. De överlappar varandra på mitten. Nordkråkbär heter på latin *Empetrum hermaphroditum* och sydkråkbär *Empetrum nigrum*. Hermafrodit – det betyder att blommorna hos nordkråkbär är tvåkönade, har både ståndare och pistiller. Sydkråkbär däremot har han- och honblommor på skilda plantor.

Alla tre bären är goda och användbara. Kråkbär smakar minst, men har på senare tid blivit populär inom bärindustrin. Alla blommar tidigt på våren och är beroende av insekter som pollinerar dem för att det ska bli mycket bär.

19. Svalkande avslutning

Här slutar naturstigen, men gå gärna genom campingplatsen ner till havet. Om det är sommarvarmt föreslår vi som avslutning på vandringen ett bad vid Tromsövikens sandstrand! Bottenvikens vatten är bräckt med 0,2-0,3% salt. På Sveriges västkust är salthalten 3%. Sanden vid Tromsövikens har svallats ut från Seskarös moränmark när ön steg ur havet. Genom landhöjning och vågor har sanden förts upp till ytan och bildar sandhedar och sandstränder. Sen har vinden tagit tag i sanden och skapat sanddyner bland annat här kring Tromsövikens.

Tre växter hjälper till att binda den öppna flygsanden – det höga gräset **strandråg**, den lilablommande ärtväxten **strandvial** och den låga, krypande och knubbiga **saltarven**. Strandvialen har läckra skott på försommaren och goda ärtor i skidorna på sensommaren. Smaka och njut! Högre upp hjälper **mjölon** till att binda sanden. Växten liknar lingon, men smakar just mjöl, inte så gott alltså. Den bildar täta mattor med sina långa revor.

Här växer också **havtornsbuskar**, både söder om sandstranden och vid nästa udde. Kan du hitta några bär på hösten? Riktigt sura och goda om man biter i dem!

Strandvial och saltarv binder flygsanden.

Mina egna anteckningar:

Informationshäftet finns att få som pdf på:

www.haparanda.se/naturstig eller www.seskaro.net

Och som tryckt häfte vid: Ö-PärLAN Seskarö, Seskarö Havsbad & Camping och i Folkets hus: Seskarö Hembygdsförening.

Texter: Thomas Öberg - Natur i Norr

Foton: Rödhake - Kenneth Johansson. Övriga bilder - Thomas Öberg

Granskning: Maud Videhult

Layout: Josefin Öberg

Tryck guidehäfte: GTC-tryck

Finansiering: Seskarö Hembygdsförening, Haparanda kommun samt statsbidrag (LONA) förmedlade av Länsstyrelsen i Norrbottens län.

Seskarö

Två mil sydväst
om Haparanda stad
ligger Seskarö.
Flera broar leder idag
till den sju kilometer långa ön.

Följ med på vandring!

På öns sydöstra strand
har vi gjort en naturstig.
Information finns i detta häfte.

Det tar en timme eller tre,
beroende på hur mycket du vill lära,
njuta av eller fotografera.

Stigen tar dig längs havsstranden,
förbi en liten trolsk skogstjärn,
genom dunkla granskogar
och över doftande tallhedar.

Här finns mycket att upptäcka.
Häftet hjälper dig att se och förstå.

Välkommen in i naturen!

